

شهر بیشاپور (کازرون)

شهر بیشاپور، قلعه (دختر) با نقش برجسته‌های ساسانی، دره رودخانه بیشاپور در این ناحیه آثار دیگری مانند قلعه دختر، قلعه پسر و نقش‌های تنگ چوگان قابل اشاره هستند.

برخی تک آثار به جای مانده از شهر باستانی بیشاپور:

معبد آناهیتا، کاخ والرین، ایوان موزائیک، ستون‌های سنگ یادبود بیشاپور

منبع:

<http://hamshahrionline.ir/details/116641>

<http://www.kazerunfu.ac.ir/tabid/162/KazerunInfo/View/ID/6/Default.aspx>

<http://www.iranboom.ir/gardesh-gari/4447-negahi-ejmali-be-bishapor.html>

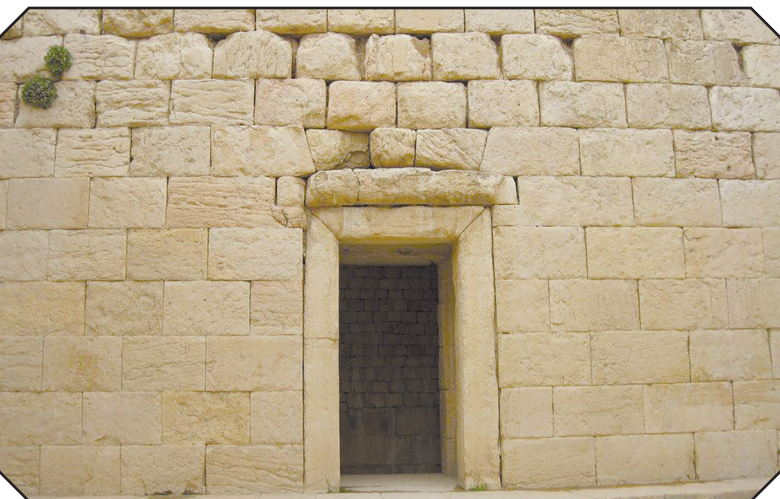

آثار ارزشمند دوره ساسانی مانند معبد آناهیتا است. این شهر را می‌توان در ردیف بزرگ‌ترین شهرهای دوره ساسانی به حساب آورد که با شهرهای مهم جهان آن روز مثل انطاکیه و بیزانس رقابت داشته است.

بزرگ‌ترین و تنها مجسمه سنگی دوره ساسانی مجسمه شاپور اول، ۹ نقش برجسته از ۳۰ نقش برجسته دوره ساسانی شهر تاریخی بیشاپور، بزرگ‌ترین کتیبه دیواری عهد ساسانی معروف به کتیبه کریترا با ابعاد ۲۰/۵ در ۷۰/۲ متر، پرستشگاه (آبکده) آناهیتا (الهه آب)، آتشکده‌های متعدد، جاده شاهی از جمله آثار به جای مانده از دوره ساسانی در این دیار است.

بیشاپور ۲ کیلومتر مربع وسعت دارد و جزو نخستین شهرهای باستانی است که دارای تاریخ مکتوب شهرسازی است. این تاریخ سنگ نبشته‌ای است که با دو خط اشکانی و ساسانی روی ستون بنای یادبود بیشاپور حک شده است.

شمالی جنوبی و شرقی غربی این شهر با داشتن برج و با روهای بلند و استوار به صورت قلعه‌ای مستحکم ساخته شده و چهار دروازه به نام‌های دروازه هرمز، مهر، بهرام و دروازه شهر و دو آتشکده به اسامی ساسان و گنبد گلوشن داشته است.

در بخش شمالی شهر، پرستشگاه زیبای آناهیتا (آبکده)، تالار تشریفات و بقایای برج و بارو یافت شده و در بخش جنوبی آن بقایای مسجد حکایت از اسلامی بودن است.

شهر بیشاپور با روش مهندسی یونانیان که توسط هیپوداموس ابداع شده بود در زمینی مستطیل به گونه‌ای طراحی شد که ۴ دروازه و ۲ خیابان آن، یکدیگر را قطع می‌کردند. یکی از خیابان‌ها در جهت شمال به جنوب و دیگری شرق به غرب است و هر کدام در انتها به یکی از دروازه‌های شهر منتهی می‌شده‌اند. دروازه غربی، ورودی اصلی شهر بوده است.

طرح اصلی شهر از دو خیابان ساخته شده که این دو خیابان در مرکز شهر یکدیگر را قطع و در چهار اطراف این خیابان‌ها ساختمان دولتی با تزئینات زیبا ساخته شده بود.

شهر بیشاپور از دو بخش اصلی تشکیل شده است:

ارگ سلطنتی شامل آثار شاخصی مانند: معبد آناهیتا، تالار شاپور، ایوان موزائیک، کاخ والرین. منطقه عامه نشین شامل: خانه‌های مسکونی، گرمابه، کاروانسرا و بازار.

منطقه باستانی بیشاپور مشتمل بر سه بخش اصلی است:

در فاصله ۲۳ کیلومتری شمال غربی کازرون، در مجاورت رودخانه شاپور و در کنار جاده شاهی که پایتخت ساسانیان یعنی تیسفون را به تخت جمشید و تخت جمشید را به شوش متصل می‌ساخت، شهر تاریخی بیشاپور ساخته شد که به جهت نزدیک بودن به سواحل جنوبی خلیج فارس برای ساسانیان بسیار با اهمیت بوده است.

این شهر در مدخل دره‌ای خوش آب و هوا و پر از درختان لیمو، پرتقال، خرما، بیشه‌زار و چشمه‌سارها قرار گرفته که به جهت داشتن جغرافیای و نقوش برجسته مهم دوره ساسانی یادآور عظمت و آبادانی دولت ساسانی به شمار می‌رود.

بیشاپور با ۲۰۰ هکتار وسعت، از شهرهای مهم آن زمان بوده است و اهمیت ارتباطی داشته است. این شهر از قدیمی‌ترین شهرهایی است که تاریخچه ساخت آن به صورت مکتوب در سنگ نوشته‌های موجود است.

این شهر تا قرن هفتم هجری آباد و مسکونی بوده و پس از آن ویران شده و دارای گنجینه‌ای از

کاخ اردشیر بابکان (فیروز آباد)

کاخ اردشیر بابکان یا آتشکده فیروزآباد در دوران اردوان پنجم آخرین پادشاه اشکانی به دست اردشیر بابکان بنیان‌گذار سلسله ساسانی در سده ۳ میلادی ساخته شد. کاخ اردشیر بابکان از جاذبه‌های تاریخی و گردشگری فیروزآباد است.

کاخ اردشیر بابکان در ۱۰۰ کیلومتری جنوب شرقی شیراز واقع شده است. این کاخ از کاخ‌های بیلابقی اردشیر به شمار می‌رود که از سنگ پاره و ملات کچ ساخته شده است. گچ‌بری و تزئینات تالارها بسیار زیبا و با شکوه هستند و به کاخ تچر در پارسه شباهت دارد. اما از چند سال گذشته مردم روستای آتشکده که در جوار کاخ اردشیر قرار دارد در نزدیکی این کاخ مردگان خود را دفن می‌کنند.

کاخ فیروزآباد نخستین بنای طاق و گنبددار عهد ساسانی است که با یک اسلوب معماری اصیل ملی با سنگ‌های نیمه تراش میخکی ساخته شده، و طاق و گنبد هم از سنگ و سبک آن هم ایرانی می‌باشد. ستون‌های چهارگوش و نیمه ستون همه از سنگ میخکی در این ساختمان به کار رفته، و این نوع ستون‌سازی در بناهای اشکانی نیز دیده شده است. درون بنا و روی سنگ‌ها را با گچ‌بری‌های عالی که ویژه معماری عهد ساسانی است مزین گردیده، و بالای طاقچه‌ها و درگاه‌ها گیلوئی‌هایی است به سبک گیلوئی‌های بالای درگاه‌ها در تخت جمشید.

کاخ و آتشکده فیروزآباد با آنکه در آغاز شاهنشاهی این دودمان ساخته شده، از بهترین ساختمان‌های عهد ساسانی و طرح و نقشه و هنر آن کاملاً ایرانی و ملی است. قسمتی از این بنا که طاق‌های سنگی گنبدی آن به‌جا مانده شامل بسیاری از نکات و اصول جالب معماری است که دوره‌های بعد در سایر ساختمان‌های ساسانی از آن تقلید شده، و چون اساس بنا از سنگ‌های میخکی و به‌علاوه تالارها و راهروها و ایوان‌ها و طاق‌های زیادی دارد، بر کاخ سروستان که طاق گنبدی آن با آجر ساخته شده و تالارها و طاق‌هایش محدودتر می‌باشد، برتری دارد. دیوارهای بیرون کاخ، پنجره نداشته، شبیه دیوار دژ ساخته می‌شده، اما دارای ستون‌های چسبیده به‌دیوار و طاق بوده است. در جهت جنوبی بیرون از کاخ، غدیر آب زلالی است به‌نام خنپ یا قمپ آتشکده که آب از همان‌جا جوشیده، جاری می‌گردد. خاورشناس روسی استاد و بارتلد نویسنده جغرافیای تاریخی ایران بنا به گفته اصطخری می‌نویسد: دم دروازه شهر در کنار استخر آب، پرستشگاه آتش‌پرستان بنام «بارین» برپا بوده، نبشته‌ای به‌خط پهلوی داشت، بر روی آن نوشته بودند که برای ساختمان این پرستشگاه سی هزار دینار زر خرج شده است.

این کاخ دارای تالارهای تو در تو است و با گذشت ۱۸۰۰ سال گچ‌بری قسمت بالای دیوارهای داخلی آن همچنان سالم مانده‌است. در ضلع شرقی کاخ، چهار ساختمان گنبدی شکل عظیم وجود دارد، این گنبدها به وسیله‌ای فیل پوش بالا رفته که مشابه آن در قلعه دختر (قلعه اردشیر) دیده می‌شود. قسمتی از نوک سقف گنبدها در دایره‌ای به قطر یک متر باز است. در ضلع شمالی خارج از دیوار کاخ نیز چشمه‌ای زلال از دل خاک می‌جوشد و استخری طبیعی جلوی این چشمه به وجود آمده‌است. نهری از کنار دیوار شرقی کاخ عبور می‌کند که موجب آبادانی شهر گور و کاخ ساسانی بوده‌است. کمی بالاتر از کاخ آتشکده برای مراسم مذهبی وجود دارد. وجود چهار عنصر طبیعی آب، باد، خاک و آتش اختیار ویژه‌ای به این منطقه داده‌است.

منبع:

<http://www.mehrnnews.com/detail/News/1571365>

<http://ahouraa.ir/1392/03/05/kakh%20Ardeshir>

